

Dankers

de overheid in contact is met de burger of een functionaris van de ene overheid tegenover andere overheden staat. Ook daar is het erg van belang dat de integriteit in de houding van de mensen blijft doorspreken.

Ik merk ten slotte op dat mijn fractie het eens is met de opmerking van collega Kamp c.s. dat er tempo moet blijven in de voortgang en dat minister Dijkstal wat minder vrijblijvend zou moeten zijn waar hij zijn collega's aanmaant om tijdig op papier te zetten wat het beleid van de departementen is inzake de wijze waarop zij met de integriteit omgaan.

Minister **Dijkstal**: Mijnheer de voorzitter! Ik ben het eens met de opmerkingen van mevrouw Dankers over de cultuur, de attitude en de alertheid binnen een organisatie. Ik herhaal wat ik in het algemeen overleg heb gezegd. Het is het allerbelangrijkste als je organisaties ertoe brengt om het zelf te doen. Dat is verreweg de krachtigste manier als het gaat om het handhaven van de integriteit van de mensen in zo'n organisatie. Daarom was ik in het algemeen overleg wat huiverig voor te strakke richtlijnen en om nu reeds te zeggen hoe zij zich allemaal moeten gedragen. Ik hoop dat ik ze zover kan brengen dat zij dat zelf goed begrijpen, inclusief de immateriële kant, zoals mevrouw Dankers het in het algemeen overleg noemde. Het is allemaal wat abstracter, maar het gaat om begrippen als professionaliteit, de kwaliteit van het werk, de dienstbaarheid aan de burger. Ik vind dit van groot belang. Ik zal zeker nagaan hoe wij dat in de opleidingstrajecten kunnen accentueren.

Voorzitter! Dat brengt mij op de motie van de heer Kamp c.s. Ik heb met die motie niet zoveel problemen, want wij zijn het eens over de aangesneden onderwerpen: het aannemen van geschenken of diensten, de nevenfuncties, de functieroulatie, het aanwijzen van vertrouwenspersonen. In het dictum van de motie wordt gesproken over het aanreiken van een kader. Dat geeft mij net voldoende vrijheid om het accent op de organisaties zelf te leggen. Tegelijkertijd kan ik aangeven hoe ik en de Kamer – in dit geval niet zonder belang – over deze zaken denken. Het gaat erom dat de

departementen voorzover onwillig op onderdelen, zich voegen binnen dat kader. Ik heb er ook geen problemen mee dat dit eind volgend jaar geregeld moet zijn. Wij hebben de afspraak dat ik voor de zomer van volgend jaar met een voortgangsrapportage zal komen. Dat is een mooie opstap voor het eind volgend jaar nagaan of de zaken zijn geregeld zoals wij dat wensen. Nogmaals, ik heb geen bezwaar tegen de motie.

De heer **Kamp** (VVD): Zou ik om een tweede termijn te voorkomen de minister een vraag mogen stellen?

De **voorzitter**: Wij kennen geen tweede termijn in dit type debat.

Minister **Dijkstal**: Ik ben nog wat vergeten te zeggen.

De **voorzitter**: Daar zwicht ik voor.

Minister **Dijkstal**: Ik geloof dat ik geïnterrumped ga worden.

De heer **Kamp** (VVD): De minister zei dat hij van plan is dat kader aan te reiken. Ik neem aan dat hij ook bereid is dat kader ook door het kabinet te laten aanreiken.

Minister **Dijkstal**: Ja zeker.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, volgende week dinsdag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is het debat naar aanleiding van een algemeen overleg, gehouden op 26 augustus 1996, over **benzinstations**.

De beraadslaging wordt geopend.

De heer **Hofstra** (VVD): Voorzitter! Wij spreken, zij het kort, wederom over de uitgifteregeling voor benzineverkooppunten en wegrestaurants. Allereerst wil ik de minister danken voor de nadere brief die wij hebben gekregen van de landsadvocaat. Het is een vertrouwelijk stuk, zodat ik er niet al teveel over kan zeggen. Wel kan ik zeggen dat het ons sterkt in het idee dat het openbreken van bestaande contracten, die nu tot in de eeuwigheid

duren, wenselijk en wellicht mogelijk is. Daarvoor zijn twee belangrijke redenen. In de eerste plaats vinden wij het normaal dat contracten vanuit de overheid steeds voor bepaalde tijd worden gesloten. In de tweede plaats willen wij meer prijsconcurrentie in de sfeer van benzine en dieselolie bevorderen en willen wij kartelafspraken tegengaan. Ook omdat het ministerie verder moet met de uitgifte van nieuwe vergunningen, wil ik graag mede namens de collega's Van Rey, Van Heemst en Leers een motie aan de Kamer voorleggen.

Motie

De Kamer,

gehoord de beraadslaging,

overwegende, dat er onduidelijkheid bestaat over de prijsconcurrentie bij de verkoop van motorbrandstoffen;

stemt in met het voorstel van de regering voor de uitgifteprocedure voor nieuwe locaties langs snelwegen voor benzineverkoop en horecavoorzieningen;

verzoekt de regering om als onderdeel van de toegezegde studie naar eventuele kartelafspraken bij de verkoop van motorbrandstoffen eventuele wijzigingen ten aanzien van de bestaande vergunningen nader te willen bezien;

verzoekt de regering de Kamer voor 1 april 1997 over de resultaten te informeren,

en gaat over tot de orde van de dag.

De **voorzitter**: Deze motie is voorgesteld door de leden Hofstra, Van Rey, Van Heemst en Leers. Naar mij blijkt, wordt zij voldoende ondersteund.

Zij krijgt nr. 11 (22004).

Mevrouw **Van 't Riet** (D66): Voorzitter! Naar aanleiding van het algemeen overleg heeft D66 het standpunt ingenomen dat wij bestaande vergunningen ook uit een oogpunt van behoorlijk bestuur niet willen verbreken. Bovendien zijn de negatieve consequenties die het verbreken van bestaande vergunningen

Van 't Riet

gen kan hebben – langdurige juridische procedures en schadeclaims – volgens ons nog steeds aan de orde. Wij vinden dat risico voor de Staat der Nederlanden te groot.

Wij verzetten ons niet tegen de motie, in die zin dat wij een onderzoek naar kartelvorming wel degelijk juist vinden. Wij wachten dat onderzoek af. Wij zullen de motie dus steunen, maar niet met de intentie de heer Hofstra heeft verwoord.

De heer **Leers** (CDA): Voorzitter! Het overleg dat de afgelopen maanden gevoerd is met de bewindslieden over deze zaak is volgens de CDA-fractie niet naar tevredenheid afgerond. Er zijn twijfels bij onze fractie blijven bestaan over het verdelingssysteem dat werd toegepast in relatie met het systeem dat nu voor nieuwe wegstations wordt voorgesteld. Het oude verdelingssysteem heeft er mede toe bijgedragen dat nu 50% van de benzinstations langs de rijkswegen van één merk is en 90% van alle benzinstations van de drie grote merken samen. Kleinere en onafhankelijke exploitanten komen nauwelijks meer voor. Hierdoor mag je je afvragen of de marktwerking door onderlinge concurrentie nog wel voldoende tot haar recht komt.

Het gaat hierbij om grote belangen. De rijkswegstations zijn samen goed voor 30% van de totale brandstoffenmarkt en dit aandeel is nog steeds groeiende. De minister zegt dat de vergunningen die verleend zijn onaantastbaar zijn en voor eeuwig gelden. Ik begrijp wel dat zij vreest dat er grote schadeclaims komen als daaraan wordt getornd, maar wij vinden die vrees voornamelijk ongegrond en op zijn minst voorbarig. Is het niet zo dat je beter kunt sneuvelen dan sterven van angst? Daarom wil de CDA-fractie eerst eens op een rijtje gezet zien wat de voor- en de nadelen zijn van een nieuw systeem. Mede om die reden hebben wij het initiatief genomen voor de motie die door de heer Hofstra is ingediend.

Minister Jorritsma-Lebbink: Voorzitter! Ik heb tot mijn verbazing gelezen dat ik erg boos ben geweest in het besloten overleg. Ik geloof niet

dat dit aan de orde was. Wij hebben intensief overleg gevoerd. Ik zal daaruit niet klappen, behalve dan dat wij het niet met elkaar eens waren over wat er zou moeten gebeuren met althans de bestaande vergunningen. Ik ben blij dat de indieners in de motie uitspreken dat zij voor de nieuwe vergunningen het systeem ondersteunt dat het kabinet aan de Kamer heeft voorgelegd.

De heer Hofstra heeft gezegd dat hij nog steeds van mening is dat het vooral uit een oogpunt van prijsconcurrentie van belang is. Nu ben ik graag bereid om de motie uit te voeren, want ik denk dat wij daarmee wat tijd winnen. En ik moet erkennen dat ik er na het laatste advies van de landsadvocaat zelf toch ook wel behoefte aan heb om deze kwestie nader te bekijken. Ik vraag mij wel in gemoede af of dit iets met prijsconcurrentie te maken heeft, zoals ik mij ook afvraag of het iets zal bijdragen aan datgene waartegen de heer Leers zoveel bezwaren heeft, namelijk dat alleen de grote merken aan de bak zouden komen. Ik durf bijna te garanderen dat juist in een tendersysteem, een systeem waarbij men kan inschrijven, de grote merken waarschijnlijk meer aan de bak zullen komen dan de kleintjes, want de grote hebben waarschijnlijk iets meer kapitaal achter zich om behoorlijk te kunnen inschrijven op een vergunning voor een bepaalde tijd.

Ik ben dus graag bereid om toe te zeggen dat ik zal doen wat er in de motie gevraagd wordt. Het probleem is natuurlijk wel dat de motie met zo'n toezegging nog voordat er over gestemd is, overbodig wordt. Het lijkt mij heel goed om de komende maanden te gebruiken om deze kwestie nader te bekijken. En als wij op de gevraagde manier beginnen, dan moet het wel een ongedeelde systeem zijn. Als het vergunningen voor een bepaalde tijd worden, dan moet dat in het nieuwe systeem onmiddellijk worden doorgevoerd. Wat dat betreft heb ik ook wel enige haast om de Kamer duidelijkheid te bieden. Ik zeg dan ook toe dat ik dat zo snel mogelijk zal doen. Ik wil mij er nog even over beraden of ik een en ander zou kunnen combineren met het onderzoek waar minister Wijers mee bezig is. Het is best mogelijk dat ik de Kamer al eerder mijn definitieve standpunt over de mogelijkheden van vergunningen voor bepaalde tijd zal doorgeven,

met de voor- en nadelen van dat systeem.

De beraadslaging wordt gesloten.

De **voorzitter**: Ik stel voor, aanstaande dinsdag te stemmen.

Daartoe wordt besloten.

Aan de orde is de voortzetting van de behandeling van:

- **het wetsvoorstel Wijziging van de Wet op het basisonderwijs, de Interimwet op het speciaal onderwijs en het voortgezet speciaal onderwijs en de Wet op het voortgezet onderwijs met betrekking tot de financiële gelijkstelling (24645).**

(Zie vergadering van 26 september 1996.)

De algemene beraadslaging wordt hervat.

De heer **Koekkoek** (CDA): Mijnheer de voorzitter! Ik wil allereerst de staatssecretaris bedanken voor de beantwoording, vorige week donderdag. Daar was toen niet volledig tijd voor, vanwege de afspraak van de Kamer dat wij om half zeven sluiten. Niettemin, dank. Ik heb haar graag gelegenheid gegeven om de bezwaren weg te nemen die de CDA-fractie tegen het wetsvoorstel had. Zij heeft die kans niet aangegrepen; dat is jammer. Het antwoord was teleurstellend. Ik denk dat wij ernaar moeten streven om ook in dit huis op overeenstemming gericht overleg te voeren. Ik vond dat daar vorige week donderdag te weinig van te merken was.

Ik wil beginnen met enkele punten die niet de hoofdzaak van dit wetsvoorstel betreffen, maar die toch van belang zijn. Dat is in de eerste plaats de aanvullingsbevoegdheid van het college van burgemeester en wethouders om extra middelen aan scholen ter beschikking te stellen. De staatssecretaris heeft in dat verband gewezen op calamiteiten die zich kunnen voordoen en op het feit dat dan toch het college van B en W op korte termijn een voorziening moet kunnen treffen, die naderhand door de gemeenteraad wordt goedgekeurd. Ik zou erop willen wijzen dat daarvoor de aanvullingsbevoegdheid